Introduksjonskurs i numismatikk

Stavanger og Rogaland Myntklubb

Stavanger og Rogaland Myntklubb

Innholdsfortegnelse

1. Velkommen til kurs
2. Ulike måter å bygge opp en myntsamling på
3. Norske mynter i middelalderen 995 – 1588
4. Norske mynter i dansketiden 1588 – 1814
5. Norske mynter i svensketiden 1814 – 1873
6. Norsk krone og øremynt fra 1874
7. Poletter og andre tegn
8. Utenlandske mynter som samleområder
9. Kvalitetsvurdering, teori og praksis
10. Oppbevaring og preservering av mynter
11. Numismatisk litteratur
12. Auksjonsfirmaer og tradisjonelle sal auksjoner
13. Internettauksjoner
14. Nettvett
15. Forsikring og sikring av samlingen
16. Skikk og bruk blant samlere

Tidsplan

- 10:00 Velkommen og introduksjon
- 10:10 Oppbygging av en myntsamling
- 10:30 Middelaldermynter
- 10:50 Pause
- 11:00 1600-tallet
- 11:15 1700-tallet
- 11:30 1800-tallet
- 11:45 Pause
- 12:00 Krone og øremynt
- 12:50 Poletter og andre tegn
- 13:00 Lunsj
- 13:45 Utenlandske mynter som samleområder
- 14:00 Kvalitetsvurdering, teori og praksis
- 14:50 Pause
- 15:00 Oppbevaring og preservering av mynter
- 15:10 Numismatisk litteratur
- 15:20 Auksjonsfirmaer og tradisjonelle sal auksjoner, Internettauksjoner
- 15:30 Nettvett
- 15:40 Forsikring og sikring av samlingen
- 15:50 Skikk og bruk blant samlere
- 16:00 Slutt

Hva er myntsamling?

Myntsamling er en hobby som går ut på å få tak i, organisere og finne ut mer om ulike mynter, pengesedler og medaljer. Det vitenskapelige studiet av mynter kalles numismatikk.

Myntsamling foregår i stor grad ved at samlerne ofte konsentrerer seg om ett felt, for eksempel et land eller tidsrom. Det finnes også de som prøver å få tak i en mynt fra hvert land som har gitt ut mynter, eller samler på «litt av alt».

Kvaliteten til myntene, fra «O» til «2», har mye å si for verdien.

Samlingen, som kan bli svært kostbar, er blitt omtalt som en «hobby for konger», men det er vanskelig å si om myntsamlinger som tilhørte for eksempel romerske keisere var systematiske samlinger eller bare skatter. Den første kjente myntsamleren var den italienske dikteren og lærde Petrarca, som levde på 1300-tallet.

Claudius Jacob Schive (født 1. september 1792 i Bergen, død 26. februar 1878 i Sandnes) var tollinspektør i Stavanger fra 1840. Han skrev bøker og artikler om mynthistorie og Stavanger Domkirke. Han er omtalt som Norges første numismatiker.

Schive var en ivrig myntsamler, og forærte 2207 mynter til Bergen Museum i 1849. Han laget også en myntkatalog for Bergen Museum, og utga verket Norges Mynter i Middelalderen i 1865.

Hva kan man samle på?

- Antikke mynter
- Middelaldermynter
- Skilling- og speciemynter mellom 1628 og 1873
- Årgangsmynter
- Spillemerker og jetonger
- Poletter
- Medaljer
- Minnemynter
- Motivmynter
- Bullions
- Litteratur
- 17. mai medaljer
- Ordener og utmerkelser
- Olympiske medaljer
- Osv osv

Vikingtiden (793 – 1066)

Den første utmyntingen i Norge blir gjort av Olav Tryggvasson (995-1000). Penningen laget i hans navn regnes som vår eldste mynt, og finnes i dag bare på museer.

Harald Hardråde (1047-1066) introduserte trikvetra-symbolet.

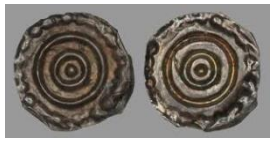

Det ble preget mynter i Nidaros, Bergen, Hamar og flere andre byer. Myntene kalles penninger og brakteater (1/4 penning),

Mynter fra vikingtiden

- Olav Tryggvason 995-1000
- Olav Den Hellige 1015-1030
- Harald Hardråde 1047-1066

Vikingtiden

- Olav Kyrre 1066-1093
- Magnus 1066-1069
- Magnus Berrføtt 1093-1103
- Sigurd Jorsalfarer 1103-1130
- Olav Magnusson 1103-1115
- Øystein Magnusson 1103-1123

Tidlig middelalder

- Sverre Sigurdsson 1177-1202
- Håkon Sverresson 1202-1204
- Guttorm Sigurdsson 1204
- Inge Bårdsson 1205-1217

Borgerkrigstiden

- Håkon Håkonsson 1217-1263
- Magnus Lagabøte 1263-1280
- Erkebiskop Jon Raude 1263-1280
- Erik Magnusson 1280-1299
- Hertug Håkon Magnusson 1280-1299
- Håkon V Magnusson 1299-1319

Høymiddelalder

Norges riksvåpen

Det norske riksvåpenet, som også er kongehusets våpen, fikk sin utforming under kong Eirik Magnusson, og kjennes fra mynter og seglbilder fra 1280-årene, samt i en engelsk våpenrulle fra ca. 1280. Våpenet bygger imidlertid på eldre forelegg innenfor kongeslekten; både faren Magnus 6 Lagabøte, farfaren Håkon Håkonsson og oldefaren hertug Skule førte løvevåpen, og Kong Sverre brukte muligens også en oppreist løve som våpenmerke. Tidligere norske konger kan ha benyttet en øks som våpen, sannsynligvis St. Olavs øks. Ved sin regjeringstiltredelse 1280 gav Eirik Magnusson løven krone på hodet og øks i forlabbene, for å vise forbindelsen med Olav den hellige.

Våpenet ble dermed et uttrykk for ideen om at Norges konge handlet som Olavs, «Norges evige konges», stedfortreder. Da Sverreætten døde ut i mannslinjen på 1300-tallet, ble våpenet stående som fast norsk riksvåpen, uansett skiftende dynastier.

- Kilde: Store norske leksikon

Middelalderen

Myntproduksjonen i Norge i siste del av middelalderen 1300-1500 var liten, og mynter fra denne perioden er vanskelige å finne.

Det ble også gitt utmyntingstillatelse til erkebiskopen i Nidaros i perioden 1474-1537, og Gaute Ivarsson 1474-1510, Erik Valkendorf 1510-1522 og Olav Engelbrektsson 1523-1537 utga alle mynter.

I Fredrik I's periode 1524 -1533 begynner man å prege årstall på myntene.

Ellers er det Christian III 1536-1559 som virkelig setter spor etter seg med myntene preget på Gimsøy, og den berømte Gimsøy daleren.

Mynter fra sen-middelalderen

- Magnus Eriksson 1319-1355
- Håkon VI Magnusson 1355-1380
- Olav IV Håkonsson 1380-1387
- Hans 1483-1513
- Christian II 1513-1523
- Frederik I 1524-1533
- Christian II i Norge 1531-1532

- Christian III 1536-1559
- Frederik II 1559-1588

- Erkebiskopenes utmynting:
- Gaute Ivarsson 1474-1510
- Erik Valkendorf 1510-1522
- Olav Engelbrektsson 1523-1537

Pause

Christian IV 1588 – 1648

Christian IV født 12. april 1577, død 28. februar 1648 var konge av Danmark og Norge og hertug av Slesvig og Holsten fra 1588 til 1648. Han tilhørte huset Oldenburg og var sønn av kong Frederik II og Sophie av Mecklenburg.

Christian var knapt 11 år da faren døde. Derfor utnevnte det danske riksrådet en formynderregjering som besto av fire riksrådsmedlemmer under ledelse av Niels Kaas. Formelt var Christian IV konge i 60 år, i realiteten bare 52 år.

Valgspråk: Fromhet styrker riket

Myntsted: Christiania

Myntrekke: 4, 3, 2, 1 ½, 1, ½, ¼, og 1/8 Speciedaler,

2 og 1 mark, 8, 4, 2 og 1 skilling (96 skilling på 1 Sp.D)

Kan samles som årstall, og typemynter etter enten Norges Mynter eller Schou

Dobbeltspecie fra Christian IV

Myntmestre på 1600-tallet

Friderich Grüner (født 1628, død 1674) var fra 1651 myntmester ved myntverket i Christiania, opprettet i 1628. Han etterfulgte sin far, den tyskfødte Peter Grüner, som var myntmester fra 1643 til sin død i 1650. Friderich Grüner ble gift med Margrethe Friderichsdatter Boysen. Deres eldste sønn var Johan Diderich Grüner (1661–1712), som ble sendemann i Stockholm og ble adlet. Hans sønn Gustaf Grüner (1688–1712) ble general og øverstkommanderende for den norsk hær. En yngre sønn av myntmester Friederich Grüner var Friederich Grüner (1665–1741), sogneprest i Vågå og senere i Hedrum.

To år før sin død kjøpte Friderich Grüner gården Nedre Foss med Nedre Foss Mølle eller «Kongens Mølle» av kong Christian V. Området omfattet det som i dag kalles Grünerløkka. Grünergården eller Stattholdergården i Rådhusgata 11 var ikke hans, men ble oppført av hans far Peter Grüner.

Fredrik III 1648 – 1670

Frederik III født 18. mars 1609, død 9. februar 1670 var konge av Danmark og Norge 1648–1670 og tilhørte huset Oldenburg. Han huskes spesielt for at han var den monarken som innførte eneveldet ved et statskupp i 1660, senere bekreftet og formalisert gjennom Enevoldsarveregjeringsakten og Kongeloven.

I 1643 giftet den 35-årige Frederik seg med den 15 år gamle Sophie Amalie. I løpet av ekteskapet fikk de åtte barn.

Valgspråk: Herren er mig forsyn

Myntsted: Christiania

Myntrekke: 2, 1 og ½ dukat i gull

4, 3, 2, 1, ½, ¼, og 1/8 Speciedaler,

4, 2 og 1 mark, 8, 2 og 1 skilling

Det er en stor typerikdom på speciemyntene, og mange av disse er svært sjeldne.

Kan samles som årstall, og typemynter etter enten Norges Mynter eller Schou

Speciedaler fra Frederik III

MUSEUM OF CULTURAL HISTORY, UNIVERSITY OF OSLO
Frederik III. Speciedaler 1662.
M.nr.320771
28,45g.

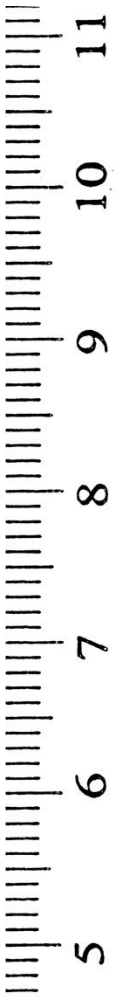

Eksempel på Schou varianter

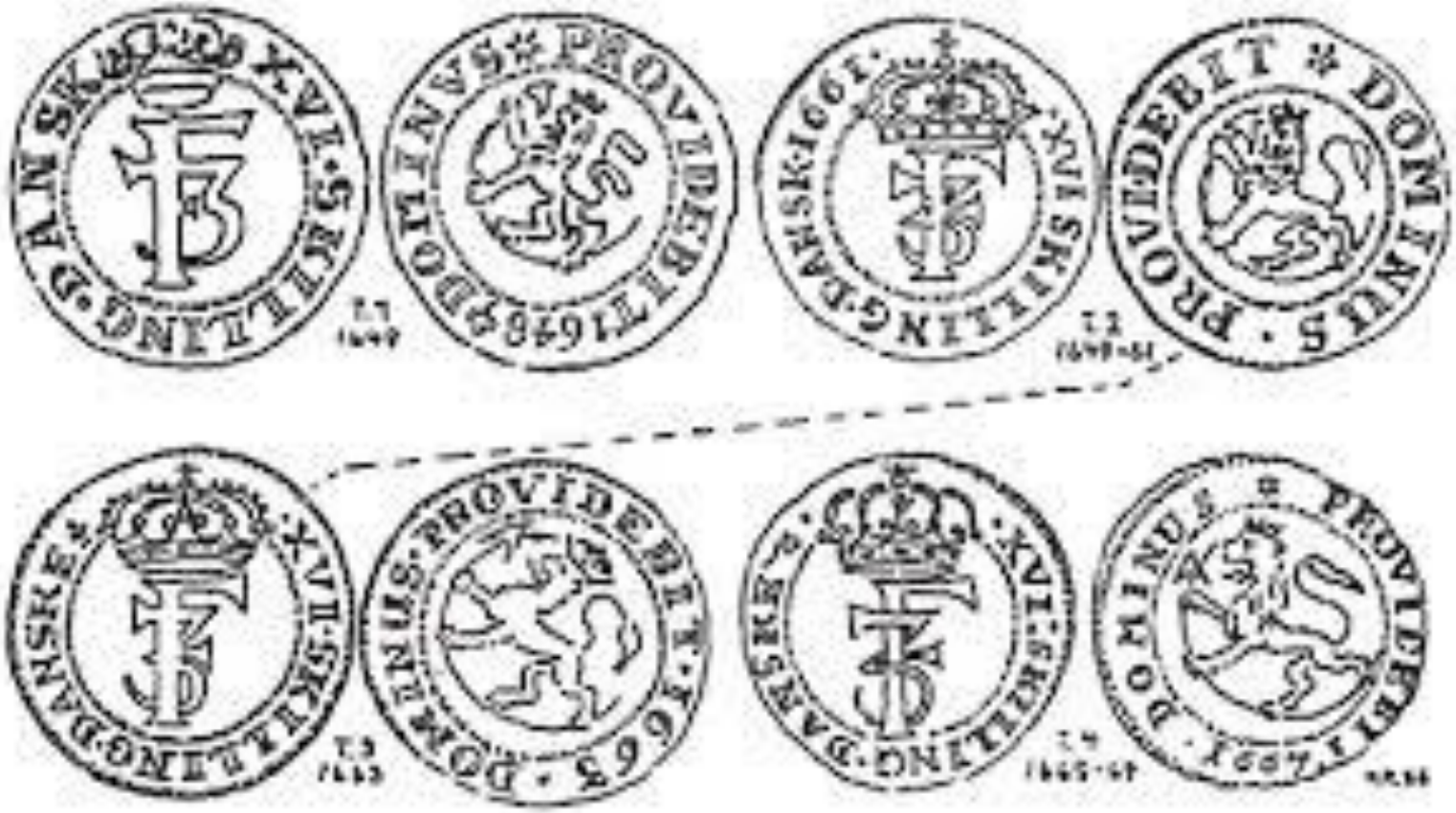

Christian V 1670 – 1699

Christian V født 15. april 1646 på Duborg slott, død 25. august 1699 var eneveldig konge av Danmark og Norge 1670–1699, og tilhørte huset Oldenburg.

Christian ble født som eldste sønn av kong Frederik III og dronning Sophie Amalie på Duborg slott i Flensburg. I 1655 ble han hyllet som tronfølger bare 9 år gammel. Først som 18-åring fikk han sete i statsrådet, imidlertid uten større innflytelse – kongen var jo eneveldig. Ved Frederik IIIs død i 1670 trådte Kongeloven fra 1665 for første gang i kraft og den 24-årige arvekongen Christian V kunne bestige tronen som Danmark-Norges andre enevoldskonge.

Valgspråk: Med fromhed og rettferdighet (Pietate et Justitia)

Myntsted: Christiania til 1695 og Kongsberg fra 1686.

Myntrekke Christiania: 4, 3, 2, 1 og ½ Dukat i gull

4, 3, 2 og 1 Speciedaler. ½, ¼ og 1/8 speciedaler

4, 2, 1 mark, 12, 8, 4, 2, 1 og ½ skilling

Myntrekke Kongsberg: 2 og 1 Dukat i gull. 1 og ½ speciedaler

4, 2 og 1 mark. 2 og 1 skilling

Kan samles som årstall, og typemynter etter enten Norges Mynter eller Schou

Myntverket

Det Norske Myntverket ble opprettet under navnet Den Kongelige Mynt i 1686. Bedriften var en del av Kongsberg Sølvverk og hadde som formål å lage mynt av sølvet fra gruvene.
Ved overføringen til Norges Bank i 1962, hadde myntverket i mellomtiden bl.a. vært sentralstyrt fra København og underlagt Finansdepartementet, men tilknytningen til Sølvverket holdt seg helt til dette ble nedlagt i 1957.

1. januar 2001 ble myntverket skilt ut som et eget aksjeselskap med Norges Bank som eneeier.
Norges Bank solgte alle sine aksjer i selskapet 30. juni 2003 til de to selskapene Samlerhuset AS og Mint of Finland Ltd. som hver nå eier 50%.
Bedriften skiftet navn fra Den Kongelige Mynt til
Det Norske Myntverket i 2004.

Myntverket preger all norsk mynt, og det tradisjonelle gruvemerket – korslagt hammer og bergsjern – brukes fremdeles som myntmerke på alle **norske mynter**.

Speciedaler fra Christian V

NMH:613. ADV._REV. Christian V.Speciedaler 1693-96.
Fotograf:Lill-Ann Chepstow-Lusty. KHM_Myntkabinett

Fredrik IV 1699 – 1730

Frederik IV (født 11. oktober[jul.]/ 21. oktober 1671[greg.], død 12. oktober 1730 tilhørte huset Oldenburg og var konge av Danmark og Norge 1699–1730. Han ble født på Københavns slott som sønn av Christian V og Charlotte Amalie.

Frederik IV gjennomførte en del reformer. Han innførte den gregorianske kalender og avskaffet vornedskapet, som forpliktet bøndene til ikke å forlate fødestedet uten godseierens tillatelse.

Valgspråk: Herren er min hjelper

Myntsted: Kongsberg.

Myntrekke 4, 2, 1 mark, 12, 8, 2 og 1 skilling

Reisedaler preget i København i 1704

Kan samles som årstall, og typemynter etter enten Norges Mynter eller Schou

Myntmester Henrik Christofer Meyers skjebne

Bare førti år gammel døde Henrik Christofer Meyer i et mørkt fangehull på Akershus, med ryggen merket av blodige striper etter bøddelens pisk og pannen merket for evighet med et glødende jern. Etter mange purringer innleverte Meyer regnskap over utmyntningene for 1726. Ifølge regnskapet skulle han ha beholdt et betydelig kvantum sølvholdig kobber (granaille). Ved nærmere ettersyn viste det seg at kobberet manglet. Den 20. november 1727 resolverte kong Frederik IV at Meyer skulle "actioneres og tiltales".

Den 14. desember 1727 falt dommen. Den var enstemmig og fastslo "at de proberede og uriktig befundne Penge ikke af andre end af Myntemester Meyer på Kongsberg kunde være formyntede ... hvorfor Myntemester Meyer bør undgielde efter Lovens 6 bogs 18 Capit. 2 Art. paa Ã†re, Liv og Gods".

Før dommen kunne eksekveres, måtte den stadfestes av kongen. Frederik IV hadde fulgt ivrig med i saken og vist at han så meget strengt på Meyers krenkelser av det kongelige regale. Likevel fant kongen at han ville vise nåde og formildnet dommen, slik at "Myntemester Meyer maa skienckes Livet ..., men at hand derimod skal kagstryges, brendemerckes og til ævig Fængsel og arbeyde udj Aggershuus Fæstning at hensettes".

- Kilde: UiO

Christian VI 1730 – 1746

Christian VI (født 30. november[jul.] / 10. desember 1699[greg.], død 6. august 1746) var konge av Danmark-Norge 1730–1746. Han var sønn av Frederik IV og Louise av Mecklenburg-Güstrow, og tilhørte huset Oldenburg.

Barn; Frederik (1723), Louise (1724), Louise (1726)

Kongen var sky og innesluttet av vesen, og holdt seg unna offentligheten. Med tiden stivnet livet ved hoffet til i kjedsommelig ensformighet. Musikken ved hoffet var religiøs og det ble aldri danset. Videre var kongen, både av helsemessige og religiøse grunner, sjelden arrangør eller deltaker i jakt ved hoffet.

Valgspråk: For Gud og folket

Myntsted: Kongsberg

Myntrekke: 4 mark, 24, 8 og 2 skilling

Reisedaler preget i København (1732 og 1733)

Kan samles som årstall, og typemynter etter enten Norges Mynter eller Schou

Frederik V 1746 – 1766

Frederik V født 31. mars 1723, død 14. januar 1766, av den oldenborgske slekt, var konge av Danmark-Norge 1746–1766. Frederik var sønn av Christian VI og Sophie Magdalene. Hans mor kalte ham iblant «der dänische Prinz» (den danske prinsen) fordi han innimellom snakket dansk.

Han giftet seg med Louise den 10. november 1743 i Hannover. Brudens bror, William, hertugen av Cumberland, var stedfortreder. Den «egentlige» vielsen fant sted 11. desember i København samme år. Med dronningen fikk han fem barn, deriblant den senere Christian VII. Like mange barn fikk han med sin yndlingselskerinne, Madam Hansen.

Til tross for at Frederik vokste opp i et strengt pietistisk hjem, ble han en livsnyter som elsket kvinner og vin. Tiden gikk med til besøk på byens vertshus og bordeller, og faren, den strengt religiøse Christian VI, overveide å umyndiggjøre ham.

Valgspråk: Ved forsigtighed og bestandighed.

Myntsted: Kongsberg

Myntrekke: 1 Speciedaler, 24, 2 og 1 skilling

Reisedaler preget i København (1749)

Kan samles som årstall, og typemynter etter enten Norges Mynter eller Schou

Speciedaler Frederik V

Christian VII 1766 – 1808

Christian VII født 29. januar 1749 på Christiansborg Slott i København, død 13. mars 1808 i Rendsborg) av den oldenborgske slekt, var konge av Danmark-Norge og hertug av Slesvig-Holsten 1766–1808.

På grunn av kongens sinnssykdom ble alle regjeringsbeslutninger i hans tid som konge foretatt av dem som sto han nærmest. Disse kongelige rådgiverne var forskjellige personer alt etter hvem som vant maktkampene rundt tronen, men fra 14. april 1784 og frem til Christian VIIs død i 1808 var det hans sønn, den senere Frederik VI som var det uoffisielle, men i realiteten fungerende kongelige overhodet.

Valgspråk: I kærlighed til fædrelandet skal jeg søge min ære

Myntsted: Kongsberg

Myntrekke: 1, 2/3, 1/2 og 1/3 Speciedaler.
24, 8, 4, 2 og 1 skilling

(120 skilling på 1 SpD)

Reisedaler preget i København (1788)

Kan samles som årstall, og typemynter etter enten Norges Mynter eller Schou

Speciedaler Christian VII

NMH:662 ADV._REV.**Christian VII**.Speciedaler 1791-95.
Fotograf:Lill-Ann Chepstow-Lusty. KHM_Myntkabinett

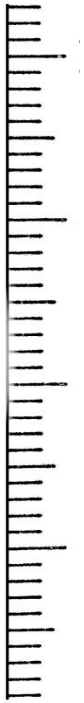

Frederik VI 1808 – 1814

Frederik VI født 28. januar 1768, død 3. desember 1839 var konge av Danmark 1808–1839 og av Norge 1808–1814. Han var sønn av Christian VII og Caroline Mathilde.

Etter faren Christian VIIs død i 1808 ble Frederik VI konge. Etter tronbestigelsen nedla han statsrådet og fungerte som sin egen utenriksminister. Han regjerte ved hjelp av et kabinett, men spesielt under innflytelse av generaladjutantstaben, som under krigen holdt kongen fast i det skadelige forbundet med Napoleon. Da denne i 1812 angrep Russland, allierte tsaren seg med Storbritannia, og dessuten med Sverige som fikk løfte om å få Norge som kompensasjon for Finland, som Russland hadde forsynt seg med i 1809. Russland prøvde også å få med Danmark i alliansen, men Danmark takket nei, siden prisen var å avgi Norge til Sverige. Dermed sto Frederik VI tilbake som Napoleons siste forbundsfelle.

Valgspråk: Gud og den retfærdige sag

Myntsted: Kongsberg

Myntrekke: 8, 4, 2 og 1 skilling

Kan samles som årstall, og typemynter etter Norges Mynter

Carl XIII 1814 – 1818

Karl II født 26. september[jul.] / 7. oktober 1748[greg.], død 5. februar 1818, i Sveriges kongerekke **Karl XIII**, av fyrstehuset Holstein-Gottorp, var konge av Sverige fra 1809 og Norges konge fra 1814 frem til sin død i 1818. Han ble den første kongen over Norge og Sverige etter at unionen trådte i kraft.

Han overtok den svenske tronen etter nevøen Gustav IV Adolf som var blitt arrestert i mars 1809 og avsatt av Riksdagen senere samme år.

Karl Johan over store deler av kongens plikter fra han kom til Sverige. Kongen var redusert og nesten senil dement etter et slagtilfelle noen år tidligere.

Valgspråk: Folkets väl min högsta lag Med Guds hjälp

Myntsted: Kongsberg

Myntrekke: 8 og 1 skilling

Kan samles som årstall, og typemynter etter Norges Mynter

Carl XIV Johan 1818 – 1844

Karl III Johan, i Sverige **Karl XIV Johan**, opprinnelig **Jean Baptiste Bernadotte**, født 26. januar 1763, død 8. mars 1844 var en fransk soldat, offiser og senere konge av Sverige og Norge fra 1818 frem til sin død.

Valgspråk: Folkets Kjærlighed min Belønning

Myntsted: Kongsberg

Myntrekke: 1 og ½ Speciedaler. 24, 8, 4, 2, 1 og ½ skilling

Kan samles som årstall, og typemynter etter Norges Mynter

Speciedaler Carl XIV Johan

10)Norge,Carl XlV Johan, 1 sp.daler 1819

Photographer: Lill-Ann Chepstow-Lusty. University Museum of Cultural Heritage. Oslo, Norway.

Oscar I 1844 – 1859

Oscar I, (*Oskar I*, *Josef Frans Oskar*, opprinnelig *Joseph François Oscar*) født 4. juli 1799, død 8. juli 1859 var konge av Norge og Sverige fra 1844. Oscar var eneste sønn av kong Karl III Johan og dronning Desideria. Han var født i Paris og kom til Stockholm sammen med sin mor i juni 1811 etter at faren i august 1810 hadde blitt valgt til svensk kronprins.

Oscar overtok styret 8. mars 1844. Han og Josefine ble kronet i Stockholm 28. september 1844, men de ble aldri kronet i Norge.

Valgspråk: Ret og Sandhed

Myntsted: Kongsberg

Myntrekke: 1 og ½ Speciedaler. 24 og 12 skilling

Kan samles som årstall, og typemynter etter Norges Mynter

Speciedaler Oscar I

NMH:703 ADV._REV. **Oscar I.** Speciedaler.
Fotograf:Lill-Ann Chepstow-Lusty. KHM_Myntkabinett

Carl XV 1859 – 1872

Kong Carl IV (i Sverige Carl XV) ble Norge og Sveriges konge i 1859, etter sin far, Oscar I. Han var den første Bernadotte-prinsen som var født i Skandinavia.

Kongen var gift med den nederlandske prinsessen, Louise (1828-1871). Deres sønn Carl Oscar døde, ikke to år gammel, og ved Kong Carls død gikk derfor tronen til hans yngre bror.

Deres datter Louise giftet seg med den danske tronarvingen Frederik. Deres sønn skulle bli Kong Haakon VII, Norges første ”egne” konge siden middelalderen.

Valgspråk: Land skal med lov bygges

Myntsted: Kongsberg

Myntrekke: 1 og ½ Speciedaler. 24, 12, 4, 3, 2, 1 og ½ skilling

Kan samles som årstall, og typemynter etter Norges Mynter

Carl XV Speciedaler

NMH:707 ADV._REV. **Carl XV**.Speciedaler.
Fotograf:Lill-Ann Chepstow-Lusty. KHM_Myntkabinett

Pause

Oscar II 1872 – 1905

Oscar II etterfulgte sin bror Carl IV som konge av Norge og Sverige i 1872. Han var gift med Sophie av Nassau, og deres eldste sønn, Gustav ble Sveriges konge. Men Oscar II skulle bli den siste unionskongen.

Kroningen av Kong Oscar II og Dronning Sophie fant sted i Nidarosdomen 18. juli 1873.

Innførte krone- og øre mynt.

Valgspråk: Broderfolkenes vel

Myntsted: Kongsberg

Myntrekke: ½ Speciedaler. 12 og 3 skilling

Myntrekke: 20 og 10 kroner i gull.

2 og 1 kroner, samt 50, 25 og 10 øre i sølv

5, 2 og 1 øre i bronse

Kan samles som årstall, og typemynter etter Norges Mynter

Eneste konge som er portrettert begge veier på myntene.

Haakon VII 1905 – 1957

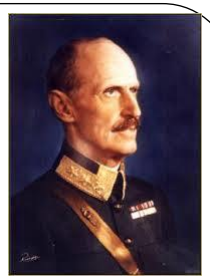

Kong Haakon ble født 3. august 1872 utenfor København. Hans navn var Prins Carl, og han var nest eldste sønn av daværende Kong Frederik og Dronning Louise av Danmark. I 1905 ble Prins Carl valgt til Konge av Norge.

Den 25. november 1905 steg den nye norske kongefamilien i land på Vippetangen i Kristiania (Oslo).

Valgspråk: Alt for Norge

Myntsted: Kongsberg

Myntrekke: 20 og 10 kroner i gull.

2 og 1 kroner, samt 50, 25 og 10 øre i sølv

5, 2 og 1 øre i bronse/kobber

Kan samles som årstall, og typemynter etter Norges Mynter

Okkupasjonsmynter 1940-45

Det ble under den tyske okkupasjonen i perioden 9. april 1940 til 8. mai 1945 mangel på metaller som tradisjonelt ble brukt til å prege mynt. Norge ble dermed tvunget til å prege mynter i jern og zink, og vi har derfor en myntrekke i krigsårene som består av 50, 25 og 10 øre zink, samt 5, 2 og 1 øre preget i jern

Samtidig som Norge var okkupert av Tyskerne, så satt den norske eksilregjeringen i London og planla et angrep på Norge for å få frigitt landet fra okkupasjonsmakten. Til bruk ved en alliert invasjon i Norge lot eksilregjeringen prege 50, 25 og 10 øre i messing med årstallet 1942. Disse myntene ble aldri offisielt utgitt, og ble etter krigen smeltet ned. Ett antall på 9-10.000 eksemplarer av hver valør ble imidlertid bevart, og omtales i dag blant samlere
bare som «Londonsettet»

Olav V 1958 – 1991

Kong Olav ble født 2. juli 1903 på Appleton House i England. Han var sønn av daværende Prins Carl og Prinsesse Maud, og hans navn var Alexander – Prins av Danmark. Han var to år gammel i 1905, da hans far ble Norges Konge, Kong Haakon VII, og Prins Alexander ble Kronprins Olav.

Valgspråk: Alt for Norge

Myntsted: Kongsberg

Myntrekke: 10, 5 og 1 kroner, samt 50, 25 og 10 øre i kobbernikkel

5, 2 og 1 øre i bronse

I tillegg er det utgitt minnemynter pålydende 1500 kroner i gull, samt 200, 175, 100, 50, 25 og 10 kroner i sølv.

Kan samles som årstall, og typemynter etter Norges Mynter

Harald V 1992 -

Kong Harald V, født 21. februar 1937.
Sønn av Kong Olav V og Kronprinsesse Märtha.
Etterfulgte sin far som Norges Konge 17. januar 1991.
Signet i Nidarosdomen 23. juni 1991.
Barn: Prinsesse Märtha Louise og Kronprins Haakon.

Valgspråk: Alt for Norge

Myntsted: Kongsberg

Myntrekke: 20, 10, 5 og 1 kroner, samt 50 øre i kobbernikkel/kobber

I tillegg er det utgitt minnemynter pålydende 1500 kroner i gull,

samt 200, 100 og 50, kroner i sølv.

Kan samles som årstall, og typemynter etter Norges Mynter

Spennende endringer i moderne tid.

Poletter og akkordmerker

Tou Bryggeri.
Haugesund Buss-selskap
Rosenberg Mek. Verksted
Bybrua.
Mauritz Jensen, Kirkegaden 10[II]
Egersund E-verk

Bjelland Hermetikk

En stor menge ulike akkordmerker for ansatte finnes.

Lunsj, kafé hjerneføde

Utenlandske mynter

Det er flere måter å bygge opp en samling utenlandske mynter på:

- Årstall og varianter fra alle land
- Typesamling fra alle land
- En mynt fra hvert land
- Historiske land
- Minnemynter fra ulike land
- Velge ut en verdensdel, eller en begrenset del
- Krause, Standard catalog of World Coins, er referanseverk

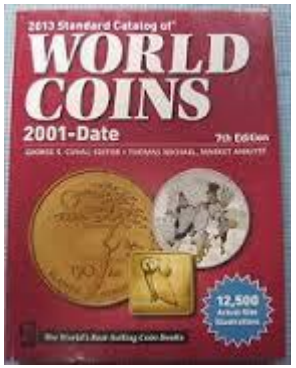

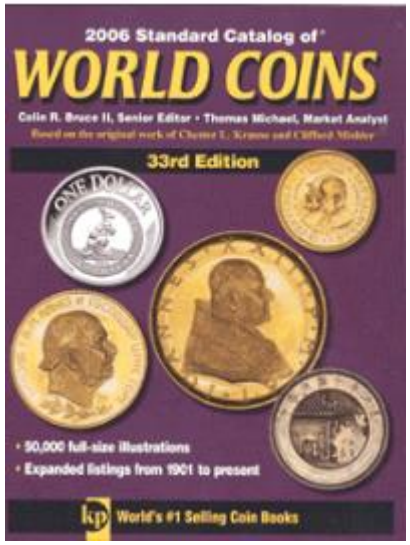

196 land å velge i, + Palestina

Kvalitetsvurdering

Standard beskrivelse av kvalitet.

I mange år har samlere og handlere benyttet en universell standard for å betegne kvaliteten på en mynt. Her er det variasjoner mellom forskjellige lands måte å beskrive de enkelte graderingene på, men dette er mer en forskjell i måten å utrykke seg på enn i den enkeltes oppfatning av kvalitet. Under gir vi en kortfattet beskrivelse av den norske måten å beskrive en kvalitet, med den tilsvarende vanligste internasjonale forkortelsen. For den som samler mynter fra USA vil en se at her benyttes en tall gradering som går fra 0 til 70.

Andre viktige faktorer.

Svak preging må enkelte ganger tas i beregning ved en mynts kvalitetsvurdering. En mynt med svakt preg i usirkulert kvalitet viser kanskje ikke mer fine detaljer enn en normalt preget mynt vil gjøre i 01 kvalitet og noen ganger enda lavere. Går en så langt tilbake som til mynter som er håndslått og antikke mynter, så var mange slått skjevt (ut av senter). En slik mynt som er godt sentrert vil derfor være mer attraktiv enn en skjevslått mynt. Dette er viktig ved beskrivelsen av en mynt.

Skalaen

- Proof er ikke en kvalitetsgradering, men betegnelsen av en spesielt produsert mynt
- 0 = En usirkulert mynt. Ny som den kommer fra myntverket, uten slitasje, men kan ha små riper og hakk på grunn av masseproduksjon og transport, derfor ikke nødvendigvis absolutt perfekt.
- 0/01 = En nesten usirkulert mynt. Ingen spor etter slitasje, kun svak merker på de høyeste punktene #kabinettslitasje«
- 01 = Et meget pent eksemplar. En mynt som viser lite tegn på å ha vært i sirkulasjon, med kun lett slitasje på de høyeste punkter. Myntglansen er delvis borte.
- 1+ = Et pent eksemplar. Mynten kan lett sees å ha vært i sirkulasjon og viser tydelige tegn til slitasje på de høyeste punktene, men fortsatt en pen mynt. Myntglansen er helt borte.
- 1 = Et fullgodt eksemplar. Mynten viser tydelige tegn til å ha vært i sirkulasjon, men alle sifre, bokstaver og hoveddetaljer er fullt leselig.
- 1- = Et ikke fullgodt eksemplar. De fleste av myntens detaljer er nærmest flatslitt, men mynten er likevel fullt identifiserbar.
- 2 = Et dårlig eksemplar. Alle detaljer og bokstaver er flatslitt. Myntens opphøyde kant er nedslitt, men myntmerke og årstall må kunne sees.

Praktisk oppgave

Oppbevaring og preservering

Mynter skal oppbevares tørt, og i jevn temperatur. Det er viktig at luft får sirkulere rundt mynten slik at det ikke danner seg kondens som kan gjøre mynten matt, eller danne grunnlag for at metallet tæres eller blir irret. Myntene må også oppbevares på en måte som gjør at de ikke kan bli utsatt for fingeravtrykk eller sollys. Vi kan anbefale Importa myntrammer og Abaxa myntholdere. Gamle hartberger holdere og plastlommer ødelegger myntene, fjern mynter som oppbevares på denne måten. Ellers bruker man også kabinett til oppbevaring, og dette var spesielt populært blant samlere før i tiden.

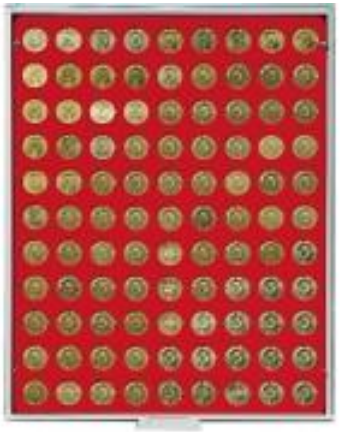

Myntrammer og album

Abaxa myntholdere

Importa myntrammer

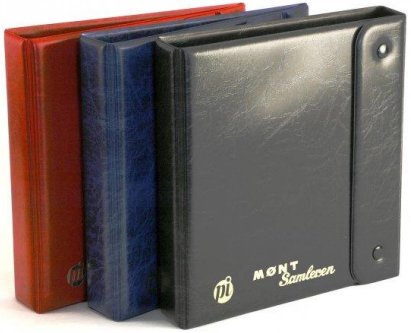

Møntsamleren album

Numismatisk litteratur

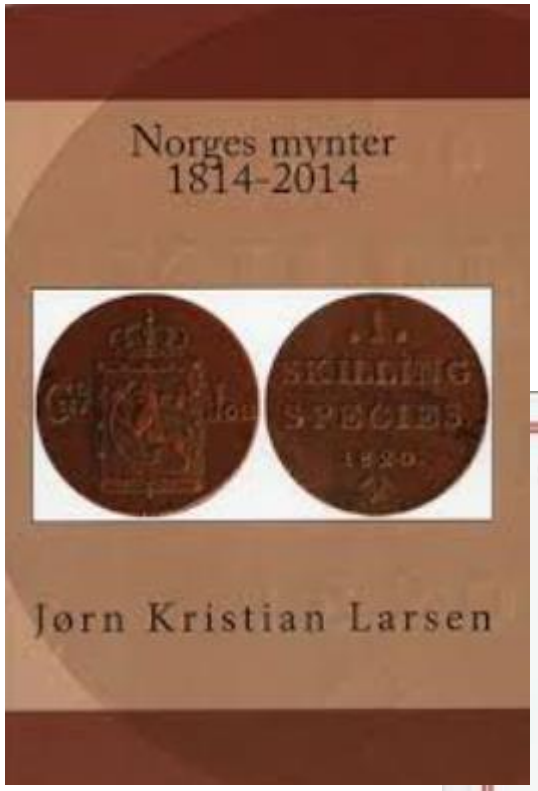

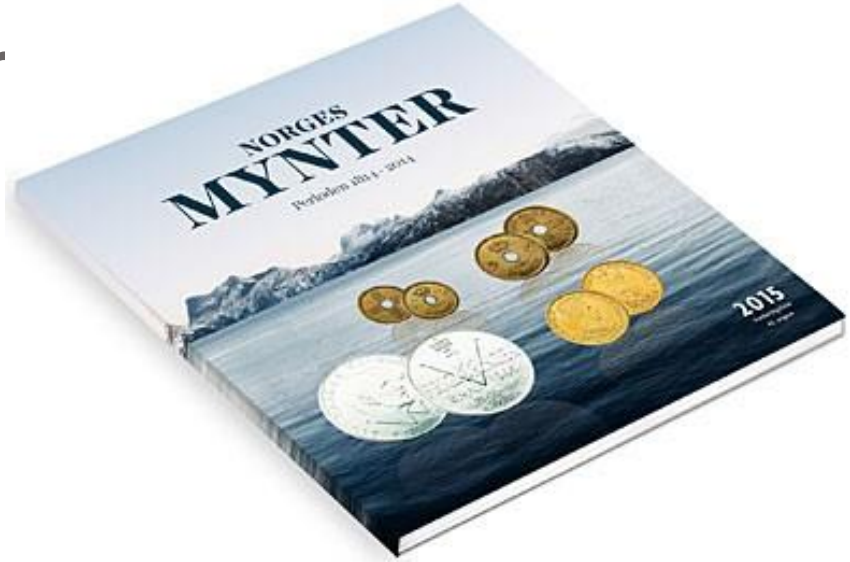

Litteratur over eldre Norge

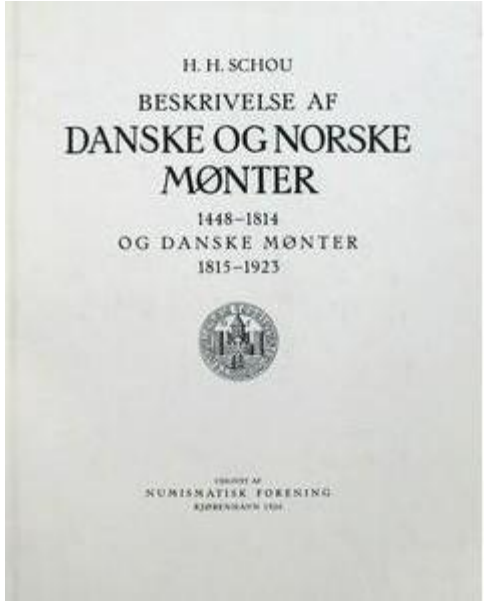

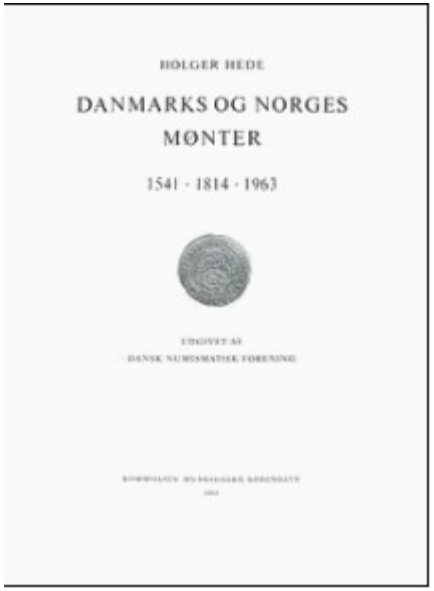

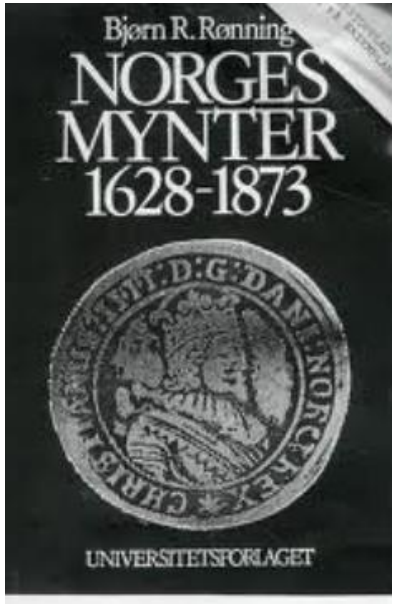

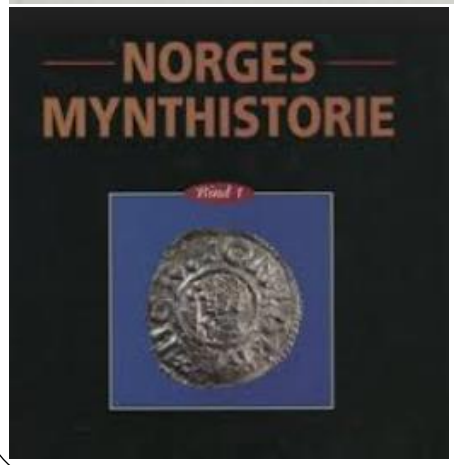

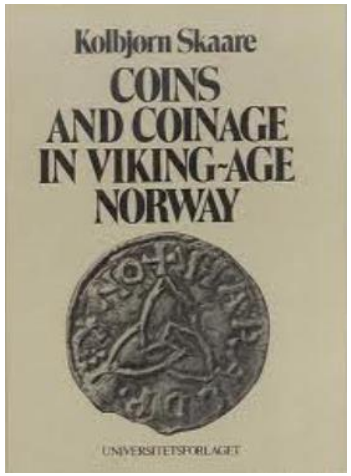

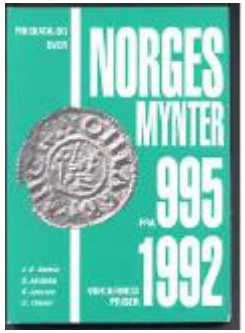

Auksjonsfirmaer

Norges ledende auksjonsfirma er

Av andre kan vi nevne Skanfil, Bruun Rasmussen, Kuenker, Heritage, Stack's and Bowers, Baldwin's

Internettauksjoner

QXL

Lauritz.com

ebuy.dk

tradera
ett ebay företag

AUCTION

ebay

HERITAGE AUCTIONS

SIXBID.COM
EXPERTS IN NUMISMATIC AUCTIONS

Nettvett

Bilder kan være misvisende, og en god fotograf kan ofte framstille en mynt bedre enn den er i virkeligheten.

Vi ser at profesjonelle handlere unnlater å oppgi kvalitet på nett, hvorfor gjør de det?

På nettauksjoner vet du aldri hvem du byr mot, i praksis kan du by mot den som selger mynten.

Det er flere kjente tilfeller av at mynter på nett har vært falske, eller forfalsket. Det er også mynter som har vært reparert, og det er tilfeller av mynter der den du får ikke er samme mynt som er avbildet.

Du kan også gå i den tradisjonelle auksjonsfella der du blir revet med og byr mer enn du hadde tenkt.

Nettet er ofte selgers forsøk på å oppnå en høyere pris enn han vil klare i en butikk eller tradisjonell sal auksjon.

Forsikring og sikring

- Mange forsikringsselskaper vegrer seg for å forsikre enkeltmynter og myntsamlinger. Gjennom SR-Forsikring har flere av medlemmene fått en grei ordning ved å tegne tilleggsforsikring til kollektiv hjem/innbo.
- Vi anbefaler alle samlere å installere en boligalarm. Det finnes flere tilbydere på markedet, og hvem som er best kan variere etter hvor du bor.
- Det finnes mange varianter av stålskap og safer. Vær imidlertid oppmerksom på at mynter kan ta skade av å ligge så kaldt og tett over lang tid.
- Forebygg innbrudd. Ofte kan alminnelige forsiktighets-foranstaltninger forebygge innbrudd. Og kommer først tyven inn, så pass på at han velger noe annet enn mynter å stjele.

The Rules of being a GENTLEMAN

- Say please and thank you
- Work hard
- Mind your manners
- Offer a lady your seat
- Don't curse
- Extend a firm handshake
- Keep your word
- Respect your elders
- Always make eye contact
- Stand up straight
- Open doors for others
- Stay well groomed
- Act chivalrous
- Read books often
- Have a romantic sensibility
- Be punctual
- Shy away from gossip
- Stay humble
- Love well